Implementering af digitale læringsplatforme

De første erfaringer

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Indhold

SIDE 4
Indledning

KORT FORTALT:

SIDE 6
9 trin på vejen til en vellykket implementering af en digital læringsplatform

VALGET AF LÆRINGSPLATFORM:

SIDE 10
Erfaringer med at vælge en digital læringsplatform

SIDE 14
CASE: Åbenhed og kommunikation styrkede valget af læringsplatform

IMPLEMENTERING AF LÆRINGSPLATFORM:

SIDE 16
Erfaringer med at implementere en digital læringsplatform

SIDE 20
CASE: Hands on-tilgang og brugerinddragelse har sikret grundig implementering

ANVENDELSE AF LÆRINGSPLATFORM:

SIDE 22
Erfaringer med at anvende en digital læringsplatform

SIDE 26
CASE: Lærere og pædagoger oplever styrket fokus på læringsmål og selvstændighed i undervisningen

Indledning

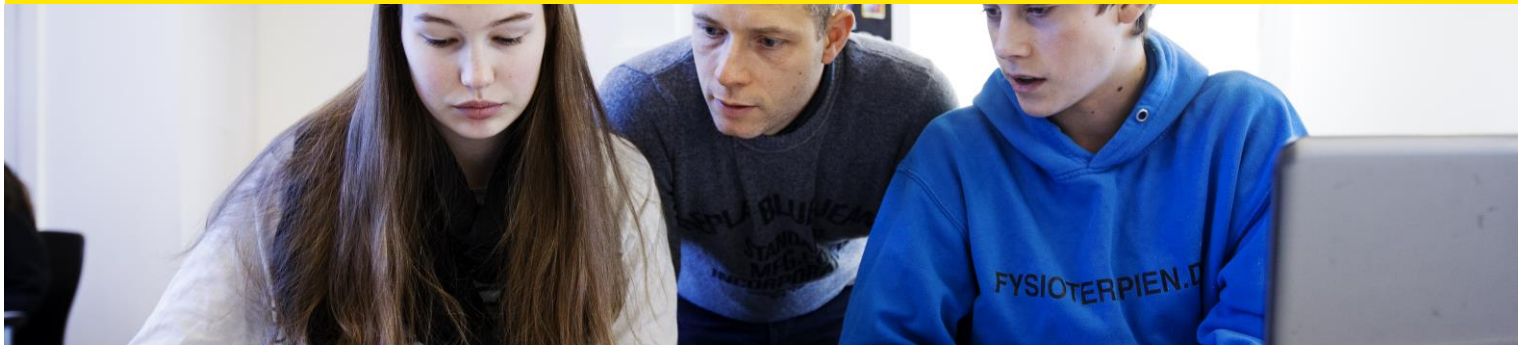

Fra starten af skoleåret 2016/17 skal alle kommuner have påbegyndt udbredelsen af en digital læringsplatform på skolerne. Formålet med denne læringsplatform er at skabe en digital ramme, der kan understøtte skolernes arbejde med elevernes læreprocesser. Nogle kommuner er dog allerede gået i gang med at anskaffe og implementere en læringsplatform. Deres erfaringer kan derfor inspirere andre kommuner og skoler i forbindelse med arbejdet med at vælge og implementere en læringsplatform. I denne erfaringsopsamling formidles en række kommuners og skolers foreløbige erfaringer med at vælge, implementere og anvende de digitale læringsplatforme.

Folkeskolen er i gang med en digital omstilling, hvor der i stigende grad anvendes digitale løsninger. I forlængelse af folkeskolereformen har KL og staten indgået en aftale om et brugerportalsinitiativ, som skal sikre elever, forældre, lærere og skoleledere en samlet digital adgang til lokale it-systemer. Det overordnede formål med Brugerportalsinitiativet er at sikre, at folkeskolen får etableret tidssvarende digitale læringsplatforme, som kan understøtte folkeskolens kerneopgave og målene i folkeskoleformen.

Som led i Brugerportalsinitiativet skal den enkelte kommune anskaffe en læringsplatform til alle folkeskoler i kommunen. Alle kommuner skal, jf. aftalen om kommunernes økonomi for 2015, ved starten af skoleåret 2016/17 have påbegyndt en udbredelse af løsningerne inden for Brugerportalsinitiativet. Det vil sige, at alle kommuner skal have påbegyndt arbejdet med at anskaffe og implementere en læringsplatform fra skoleåret 2016/17 og sikret udbredelse til alle skoler ved udgangen af kalenderåret 2017.

Hvad er en læringsplatform?
Hovedformålet med etableringen af en læringsplatform er, at den skal udgøre den digitale understøttelse af selve arbejdet med læring i folkeskolen. Konkret skal læringsplatformen sikre, at elever, forældre, lærere og pædagoger får adgang til elevplaner, elevportfolier, digitale værktøjer, læremidler og andet indhold, som eleverne arbejder med. Lærere og pædagoger skal endvidere kunne se, planlægge, evaluere, gemme og dele læringsforløb ud fra Fælles Mål og ud fra konkrete læringsmål, ligesom skoleledelsen skal have adgang til relevante områder på læringsplatformen. Den digitale læringsplatform skal dermed rumme og samle de informationer og data, der giver viden om elevernes progression og trivsel. Samtidig skal denne viden kunne følge med en elev i tilfælde af, at eleven skifter skole.

Om erfaringsopsamlingen
Størstedelen af landets kommuner har på nuværende tidspunkt anskaffet en læringsplatform, men det er endnu ikke alle, der har valgt en læringsplatform. Denne

erfaringsopsamling præsenterer erfaringerne fra nogle af de kommuner og skoler, der har anskaffet og er i gang med at implementere de digitale læringsplatforme på skolerne.

Formålet med erfaringsopsamlingen er at opnå viden om, hvad der kendetegner gode lokale implementeringsprocesser, med henblik på at inspirere øvrige kommuner og skoler i forbindelse med deres implementering af en digital læringsplatform. Erfaringsopsamlingen retter fokus mod nogle af de positive erfaringer, kommuner og skoler har gjort, og mod nogle af de udfordringer og faldgruber, de har oplevet undervejs.
De kommuner og skoler, der indgår i erfaringsopsamlingen, befinder sig på vidt forskellige niveauer med hensyn til at implementere og anvende læringsplatformene. Fælles for dem er, at de er i gang med et arbejde, der tager tid, og at de endnu ikke er færdige med at implementere læringsplatformene som et integreret og bredt anvendt redskab i den pædagogiske praksis. Deres erfaringer kan dog bruges som perspektiver på nogle af de vigtige organisatoriske, pædagogiske og didaktiske forhold, der gør sig gældende, når man vælger, implementerer og anvender en digital læringsplatform. Hensigten med erfaringsopsamlingen er, at den kan inspirere til at styrke det primære formål med de digitale læringsplatforme, nemlig at understøtte arbejdet med elevernes læring.

Denne erfaringsopsamling er første fase af et samlet initiativ i regi af den fællesoffentlige indsats 'It i folkeskolen'. I efteråret 2016 iværksættes fase 2. Formålet med fase 2 er at frembringe viden om og erfaringer med læringsplatformenes betydning for den pædagogiske praksis, didaktik og elevernes læringsproces. Herunder bl.a. samspillet mellem digitale læremidler og læringsplatformene. Fase 2 gennemføres i samarbejde med 16 skoler fordelt på otte kommuner. Resultaterne formidles til alle landets kommuner og skoler i foråret 2017.

Opbygningen af kataloget
Erfaringsopsamlingen er opdelt i tre afsnit, som fokuserer på tre forhold, der har betydning for arbejdet med at implementere en læringsplatform. Disse tre forhold er:
- Valget af en digital læringsplatform
- Implementeringen af en digital læringsplatform
- Anvendelsen af en digital læringsplatform

Afsnittet om valget af en digital læringsplatform handler om baggrunden for kommunernes valg af en konkret læringsplatform. I afsnittet om implementeringen af en digital læringsplatform er der fokus på forvaltningers og skolers arbejde med at implementere læringsplatformene som et redskab i skolernes praksis, der kan understøtte det pædagogiske personales arbejde med læring. Endelig handler afsnittet om anvendelsen af en digital læringsplatform om læreres og pædagogers første erfaringer med at bruge den digitale læringsplatform som en ramme til at styrke elevernes læreprocesser.

Hvert afsnit rummer en analyse af skolernes og kommunernes forskellige erfaringer indenfor det pågældende tema samt en praksisfortælling, hvor en skoles eller kommunes konkrete erfaringer med arbejdet indenfor det pågældende tema præsenteres.

Erfaringsopsamlingen henvender sig primært til de kommunale forvaltninger og skoleledelser, men vil også kunne inspirere det pædagogiske personale på skolerne og skolebestyrelserne.

Kataloget er udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) på vegne af Styrelsen for It og Læring, Digitaliseringsstyrelsen og KL.

Kataloget baserer sig på data fra 11 skoler fordelt på seks kommuner. EVA har interviewet repræsentanter for skoleledelserne, repræsentanter for det pædagogiske personale og repræsentanter for skolebestyrelserne på de 11 skoler. Desuden er der foretaget interviews med repræsentanter fra forvaltningen i de seks kommuner.
De deltagende kommuner og skoler er:
- Favrskov Kommune: Lilleåskolen og Rønbækskolen
- Gladsaxe Kommune: Gladsaxe Skole og Stengård Skole
- Lejre Kommune: Allerslev Skole og Firkløverskolen
- Morsø Kommune: Dueholmskolen og Sydmors Skole og Børnehus
- Skanderborg Kommune: Bakkeskolen
- Vejle Kommune: Bredagerskolen og Bredsten-Gadbjerg Skole.

Projektgruppen bag kataloget
Erfaringsopsamlingen er udarbejdet af en projektgruppe bestående af evalueringskonsulent og projektleder Bjarke Frydensberg og evalueringskonsulent Anne Kyed Vejbæk med bidrag fra evalueringsmedarbejderne Signe Gaden og Signe Illum Lindegren Pedersen.

9 trin på vejen til en vellykket implementering af en digital læringsplatform

KORT FORTALT

Mange af landets kommuner og skoler skal i den kommende tid i gang med at anskaffe og implementere en digital læringsplatform. Målet med læringsplatformen er at skabe en digital ramme, der kan understøtte og kvalificere de mange opgaver og processer, der tilsammen udgør arbejdet med elevernes læring.

Her har vi samlet en række gode råd fra nogle af de kommuner og skoler, som har påbegyndt implementeringen af og arbejdet med de digitale læringsplatforme. Rådene opsummerer nogle af de perspektiver, der præsenteres i erfaringsopsamlingens tre temaer om valg, implementering og anvendelse af læringsplatformen.

Valget af læringsplatform

1. Inddrag perspektiver fra medarbejdere i valget
2. Vælg en brugervenlig læringsplatform, der er kompatibel med andre digitale systemer
3. Vær åben og tydelig i kommunikationen, hvis I skifter læringsplatform

Implementering af læringsplatform

4. Hold fokus på, at læringsplatformen skal understøtte arbejdet med elevernes læring
5. Brug stærke og motiverede didaktikere som superbrugere
6. Rammesæt kurser og prioritér ledelsesdeltagelse

Anvendelse af læringsplatform

7. Skab gode teamstrukturer
8. Skab plads til at lege og eksperimentere
9. Afsæt god tid til implementering

Valget af læringsplatform

1.
Inddrag perspektiver fra medarbejdere i valget

I alle beslutningsprocesser kan brugerinddragelse få stor betydning for kvaliteten af et valg og for den efterfølgende implementeringsproces. I forbindelse med anskaffelsen af digitale læringsplatforme kan det, om valget af læringsplatformen træffes sammen med repræsentanter for skoleledelserne og det pædagogiske personale, få betydning for, om den rette løsning vælges, og for, hvor godt den digitale læringsplatform modtages. Strategierne i de kommuner, der indgår i erfaringsopsamlingen, har været forskellige. De kommuner, som har satset på udbredt brugerinddragelse i forbindelse med valget af læringsplatformen, oplever en høj grad af tillid til valget og stor opbakning til arbejdet med læringsplatformen.

2.
Vælg en brugervenlig læringsplatform, der er kompatibel med andre digitale systemer

Den digitale læringsplatform skal så vidt muligt være kompatibel med andre digitale læremiddelsystemer og andre digitale ressourcer og arbejdsredskaber. Derved undgår det pædagogiske personale at arbejde med flere forskellige digitale systemer, ligesom eleverne oplever færre skift mellem læringsplatforme i undervisningen. For mange brugere er det desuden vigtigt, at brugerfladen er enkel med en intuitiv og ikonbaseret grafik med minimal brug af tekst.

3.
Vær åben og tydelig i kommunikationen, hvis I skifter læringsplatform

Det kan ske, at kommunen ønsker at udskifte den digitale læringsplatform. Nogle kommuner indgår korte aftaler med udbydere for at prøve systemet af, andre ombestemmer sig med hensyn til valget, og endelig er aftalerne som udgangspunkt midlertidige og skal genforhandles. Hvis det er tilfældet, er det erfaringen, at åbenhed om skiftet over for det pædagogiske personale kan forebygge frustrationer, da mange medarbejdere vil føle mindre modstand mod et nyt system, hvis de er grundigt informerede om årsagerne til udskiftningen. Skolernes strategier til at håndtere dette har været forskellige. De, der har prioriteret åbenhed og formidlet argumenterne for overvejelserne, oplever en høj grad af opbakning til den valgte løsning.

Implementering af læringsplatform

4.
Hold fokus på, at læringsplatformen skal understøtte arbejdet med elevernes læring
Formålet med læringsplatformen er at understøtte arbejdet med at skabe god undervisning for alle elever. I implementeringen af læringsplatformene har forvaltningerne og skoleledelserne et vigtigt ansvar for at sikre fokus på, hvordan læringsplatformen kan bidrage til læreres og pædagogers arbejde med at skabe god undervisning. På skolerne er der gode erfaringer med at stille balancerede krav til medarbejdere. Samtidig er det vigtigt, at opgaven med at lægge planer for og fastlægge tidsfrister i forbindelse med implementeringen og at sikre tekniske brugerfærdigheder ikke fjerner fokus fra selve idéerne om den læring, som redskabet skal understøtte, og arbejdet med at følge op på det pædagogiske personales erfaringer med dette.

5.
Brug stærke og motiverede didaktikere som superbrugere
På mange skoler uddannes nogle lærere til superbrugere, som skal hjælpe med at implementere læringsplatformen og støtte deres kolleger. Her viser erfaringen fra flere skoler, at det er en styrke, når disse medarbejdere er rekrutteret på et velovervejet grundlag. Bl.a. er der gode erfaringer med at bruge dygtige didaktikere, som er motiverede for opgaven. Erfaringer peger på, at superbrugeren kan komme til at spille en vigtig rolle i forbindelse med didaktisk vejledning og som ambassadør for det nye system frem for kun at være teknisk support. Det er samtidig vigtigt, at der på skolen skabes en organisering af superbrugerens arbejde, så funktionen anvendes bredt og ikke kun bliver for de få.

6.
Rammesæt kurser og prioritér ledelsesdeltagelse
På de fleste skoler afholdes kurser og workshops for det pædagogiske personale, hvor medarbejderne lærer at benytte læringsplatformen. I den forbindelse er der bl.a. gode erfaringer med at prioritere ledelsesdeltagelse i kurserne, så ledelsen har gode forudsætninger for at tale med medarbejderne om, hvordan læringsplatformene kan styrke det pædagogiske personales arbejde med at skabe læring for eleverne. Desuden er der gode erfaringer med at koble kursernes øvelser til lærernes forberedelse af deres egen undervisning, så kurserne har et konkret og anvendelsesorienteret perspektiv. I relation til kurserne er der desuden gode erfaringer med at sikre en grundig formidling om helheden i Brugerportalsinitiativet, så alle medarbejdere fra starten får en forståelse af baggrunden for de digitale forandringer.

Anvendelse af læringsplatform

7.
Skab gode teamstrukturer
Når lærere og pædagoger skal anvende læringsplatformen, kan et velfungerende teamsamarbejde styrke udbyttet. Erfaringer fra skoler med en veludviklet teamkultur peger på, at en læringsplatform er velegnet til at lette arbejdsdelingen i forbindelse med tilrettelæggelse af undervisningen. Desuden oplever lærere og pædagoger, at læringsplatformen passer godt til en praksis, hvor man diskuterer og sparrer i teams om mål for elevernes læring. Lærere, som i høj grad forbereder undervisningen alene, kan omvendt risikere at opleve at få en større mængde arbejde, ligesom de vil kunne opleve, at det tager længere tid at lære at anvende læringsplatformen.

8.
Skab plads til at lege og eksperimentere
Det er vigtigt at give plads til, at den enkelte lærer og pædagog kan finde sig til rette med redskabet, gøre det til sit eget og integrere det meningsfuldt i sit arbejde med elevernes læring. Erfaringer fra lærere og pædagoger viser, at vejen dertil bl.a. handler om at lege med redskabet, at eksperimentere med det, og at det kan være vigtigt at indstille sig på, at alle detaljer i arbejdet på læringsplatformen ikke behøver at være perfekte, når elever og andre medarbejdere på skolerne efterfølgende vil kunne se det.

9.
Afsæt god tid til implementering
Skolernes erfaring er, at det tager tid, inden den digitale læringsplatform er fuldt implementeret. På nogle skoler er der desuden erfaringer med, at der fx kan være flere udfordringer forbundet med at anvende læringsplatformen sammen med eleverne i indskolingen. Det er derfor vigtigt at prioritere, at der stilles realistiske forventninger med hensyn til brugen af læringsplatformen, og at der løbende bliver fulgt op på medarbejdernes udvikling og erfaringer med at anvende læringsplatformen til at skabe god undervisning for alle elever.

Erfaringer med at vælge en digital læringsplatform

Valget af en digital læringsplatform handler om at skabe en digital ramme, der støtter op om og kvalificerer skolens pædagogiske og didaktiske arbejde med at skabe god undervisning. Derfor er det vigtigt at inddrage perspektiver fra lærere og pædagoger i beslutningsfasen. Valgprocessen kan desuden have stor betydning for, hvordan læringsplatformen modtages på skolerne. Derfor kan der være fordele ved at tage sig god tid, når valget skal træffes. Kommuner, der har prioriteret transparente og inddragende valgprocesser, oplever, at det vækker genklang hos det pædagogiske personale på skolerne, og at det kan være med til at forebygge eventuel modstand.

Der er stor forskel på, hvordan kommunerne i erfaringsopsamlingen har grebet det at vælge en digital læringsplatform an. Det er forskelligt, hvilke funktioner på læringsplatformen kommunerne har fokuseret særligt på i forbindelse med valget, ligesom det er forskelligt, hvilket grundlag beslutningen om en digital læringsplatform er truffet på. På tværs af interviews med repræsentanter fra forvaltninger og skoler træder der dog positive erfaringer frem med en inddragende og transparent valgproces.

Inddragende valgproces

Udbuddet af digitale læringsplatforme er stort, og det kan være en lang proces at vælge den rigtige læringsplatform. Det er i den forbindelse vigtigt at inddrage perspektiver fra lærere og pædagoger, hvis konkrete erfaringer med at tilrettelægge undervisning kan være med til at kvalificere valget. Og en grundig og inddragende proces kan betale sig. Hvis kommunen vælger at inddrage repræsentanter for skoleledelserne og det pædagogiske personale i valgprocessen, kan det betyde, at valget af læringsplatform bliver mere kvalificeret og synes mere klart og gennemskueligt for det pædagogiske personale og derved i sidste ende opleves som mere legitimt af dem, der skal arbejde med det.

I nogle kommuner har forskellige skoler afprøvet forskellige læringsplatforme igennem et længere forløb, og skolerne har på baggrund af deres erfaringer med de forskellige læringsplatforme udarbejdet anbefalinger. I en kommune har forvaltningen efter forsøget på skolerne nedsat et udvælgelsesudvalg med repræsentanter for skoleledelserne og det pædagogiske personale, hvilket vækker genklang på skolerne i kommunen, hvor det pædagogiske personale udtrykker, at de føler sig sikre på, at valget af læringsplatform er rigtigt. Sikkerheden bunder i, at udvalget enstemmigt har valgt en læringsplatform, på trods af at halvdelen af udvalget under skoleforsøgene med de forskellige læringsplatforme har arbejdet med og også haft gode erfaringer med en anden læringsplatform end den valgte. Ser man på tværs af interviewene i de forskellige kommuner, synes det pædagogiske personale i mindre grad at sætte spørgsmålstegn ved den valgte læringsplatform, hvis lærere og pædagoger har været inddraget i valget.

Udskiftning af læringsplatformen

Flere af de kommuner, der er repræsenteret i erfaringsopsamlingen, befinder sig i en proces, hvor de er i gang med eller overvejer at udskifte deres læringsplatform.

Mange kommuner har i første omgang valgt at indgå en kortere aftale med en udbyder af en digital læringsplatform. Når kontrakten udløber, er det naturligt at overveje, om den løsning, der er valgt, stadig er den bedst mulige.

Et skift af læringsplatform kan afstedkomme frustration blandt det pædagogiske personale, da det kræver tid at lære en ny læringsplatforms funktioner at kende. Frustrationerne kan dog forebygges gennem en åben proces, hvor ledelser og pædagogisk personale på skolerne informeres om et muligt skift af den digitale læringsplatform, så de er forberedte og har tid til at vænne sig til tanken. I en kommune har skoleledelserne besluttet, at det pædagogiske personale på skolerne skal informeres, straks der er truffet beslutninger på forvaltningsniveau, eller i forbindelse med anden udvikling. En sådan åbenhed over for det pædagogiske personale forudsætter naturligvis en åben kultur, hvor skoleledere inddrages og informeres løbende. I interviewene beskriver skoleledelsesrepræsentanter, hvordan åbenhed kan underbygge ejerskabet blandt det pædagogiske personale, og at åbenhed kan forebygge eventuel modstand, der er forbundet med et skift af læringsplatform.

Fokuspunkter i forbindelse med valg af læringsplatform

På tværs af interviewene med repræsentanter for forvaltninger og skoler træder særligt tre typer af overvejelser frem i forbindelse med kommunernes valg af digital læringsplatform:

- Læringsplatformen kan understøtte skolernes igangværende arbejde med læringsmål og derved skabe struktur for arbejdet med elevers læring
- Læringsplatformen skal være kompatibel med andre digitale læringsplatforme og læremidler.
- Læringsplatformen skal have en enkel brugerflade.

Læringsplatformen kan understøtte skolernes arbejde med læringsmål

Læringsplatformene er bl.a. designet til at kunne understøtte skolernes arbejde med læringsmål. Derfor har skolernes arbejde med læringsmål været et vigtigt omdrejningspunkt i forbindelse med overvejelserne om at vælge en digital læringsplatform. Flere forvaltnings- og skoleledelsesrepræsentanter udtrykker i interviewene, at de oplever, at den digitale læringsplatform både understøtter og letter arbejdet med læringsmål, fordi læringsplatformen sikrer, at måltænkningen er præsent for det pædagogiske personale i forbindelse med tilrettelæggelsen af undervisningen, når udviklingen af undervisningsforløb tager udgangspunkt i Fælles Mål.

Nogle skoler er dog også stødt på udfordringer i forbindelse med arbejdet med læringsmål på den digitale læringsplatform. På skoler, hvor arbejdet med og fokusset på læringsmål har udviklet sig forud for valget af en læringsplatform, har lærere og pædagoger allerede haft en praksis for, hvordan arbejdet med læringsmål skulle gribes an, og hvordan der skulle arbejdes med at tydeliggøre målene over for eleverne. Mens nogle lærere og pædagoger hurtigt griber de nye muligheder, læringsplatformen giver for at tydeliggøre læringsmålene for elevernes læring og oplever nye muligheder for at understøtte elevers refleksion over egen læring, er der dog samtidig lærere og pædagoger, der anvender mere analoge praksisser med hensyn til at integrere læringsmål i undervisningen – fx ved at hænge målillustrationer på papir op i klasseværelset. Da ledelsen på de fleste skoler stiller krav om anvendelse af læringsplatformen, er der derfor nogle lærere og pædagoger, der lægger elementerne fra allerede udformede undervisningsforløb ind på læringsplatformen, hvilket for nogle resulterer i en oplevelse af dobbeltarbejde. Denne udfordring peger altså på, at det kan tage tid, før et nyt redskab i praksis kommer til at fungere som en understøttelse af pædagogiske og didaktiske rutiner og praksisser.

I forlængelse af kommunernes overvejelser om at vælge en læringsplatform, der understøtter skolernes arbejde med læringsmål, har muligheden for at påvirke udviklingen af den digitale læringsplatform for nogle kommuner haft stor betydning for valget. Flere forvaltningsrepræsentanter fra de kommuner, der i de seneste år har påbegyndt arbejdet med læringsplatforme, udtrykker, at det har været en fordel at kunne påvirke udformningen af læringsplatformen, så man til en vis grad har kunnet bygge den op om og understøtte praksis på skolerne.

Det er bl.a. skolernes beslutning om at gå tidligt i gang med at udvælge og implementere en læringsplatform, der har haft betydning for kommunernes mulighed for at påvirke udviklingen af de respektive læringsplatforme. Denne strategi har dog samtidig betydet, at det pædagogiske personale er blevet præsenteret for og har arbejdet på læringsplatforme, som mange lærere og pædagoger har oplevet som betaversioner. En række lærere og pædagoger udtrykker på tværs af interviewene frustration over, at læringsplatformene har været under udvikling, mens de har skullet lære dem at kende.

Forvaltnings- og ledelsesrepræsentanter har med andre ord set fordele ved at påbegynde arbejdet med en digital læringsplatform tidligt, da det til en vis grad har givet

mulighed for at påvirke udviklingen af læringsplatformen. Flere lærere og pædagoger udtrykker modsat, at den tidlige opstart har medført udfordringer i hverdagen i form af læringsplatforme, der i den tidlige fase ikke har fungeret optimalt, og at dette nogle steder har skabt modstand mod den digitale omlægning blandt dele af det pædagogiske personale.

Læringsplatformen skal være kompatibel med andre digitale læringsplatforme og læremidler
Blandt mange lærere, pædagoger, ledere og forvaltningsrepræsentanter fremhæves det, at det er vigtigt, at læringsplatformen kan spille sammen med digitale miljøer for læremidler, fx fagportaler fra forlag. Det opleves med andre ord som en klar fordel, hvis læringsplatformene giver mulighed for at trække undervisningsforløb fra forlagenes fagportaler over på den digitale læringsplatform, hvor lærerne og pædagoger kan arbejde videre med forløbene og tilpasse dem til klassens elever. For de lærere, der hyppigt anvender eksterne digitale læremidler, rummer kompatibiliteten selvsagt muligheder; lærerne undgår at arbejde på to platforme og at bruge unødig tid, når de planlægger undervisningen, ligesom eleverne undgår hyppige skift mellem platforme i undervisningen. I den forbindelse er det dog vigtigt at fastholde, at det væsentligste udgangspunkt for at skabe god undervisning er det pædagogiske personales fagprofessionelle blik i arbejdet med læring. Mulighederne for at bruge materialer fra forlag kan inspirere og lette processer, men det er vigtigt, at det er lærere og pædagoger, der er styrende i forbindelse med tilrettelæggelsen af god undervisning. Et andet element, der fremhæves under flere interviews, er vigtigheden af en direkte forbindelse mellem den digitale læringsplatform og onlineskrive- og onlinesamarbejdsprogrammer som Microsoft Office 365 og Google Docs. Det begrundes med, at lærere og elever dermed undgår at skifte mellem platforme. Vigtigheden af dette understreges både i kommuner, hvor læringsplatformen er udvalgt på baggrund af disse kriterier, og i kommuner, hvor den valgte læringsplatform ikke samarbejder med eksterne digitale læremidler og onlineskriveprogrammer.

Læringsplatformen skal have en enkel brugerflade
En læringsplatform med en brugerflade, der er intuitivt forståelig og let at gå til, og hvis design appellerer til brugerne, øger mulighederne for, at læringsplatformen opleves som et brugbart redskab. Derfor fremhæves det på tværs af interviewene som et vigtigt kriterium i forbindelse med valget. Desuden fremhæves det, at hensynet til et intuitivt design er væsentligt, hvis redskabet med succes skal kunne anvendes i indskolingen. En kommune fremhæver, at netop en enkel og overskuelig brugerflade har været særligt afgørende, da man skulle vælge, hvilken læringsplatform der skulle anvendes på kommunens skoler. I interviewet understreger forvaltningsrepræsentanten vigtigheden af, at læringsplatformen har en intuitiv og ikonbaseret grafik. Endvidere er det ifølge forvaltningsrepræsentanten vigtigt, at læringsplatformen ikke udelukkende er tekstbaseret, da det besværliggør brugen af læringsplatformen for elever og forældre med læse/skrive-vanskeligheder.

Det er vigtigt, at brugeren ikke udelukkende kan navigere på læringsplatformen via tekst. Ikoner og grafiske elementer letter navigationen og tilgodeser især elever i indskolingen, elever i specialklasser og elever og forældre med læse/skrive-vanskeligheder.

GODE RÅD

Overvej en åben og inddragende proces i forbindelse med valg og udskiftning af læringsplatform
En åben tilgang i forbindelse med udskiftningen af læringsplatformen forebygger modstand blandt det pædagogiske personale, mens en inddragende valgproces betyder, at valget opleves som særligt legitimt af brugerne.

Vælg en læringsplatform, der understøtter skolernes arbejde med læringsmål
Det er gavnligt at tage sig tid til at vurdere, hvilken læringsplatform der bedst understøtter skolens praksis for arbejdet med læringsmål.

Vælg en læringsplatform, der er kompatibel med digitale læremidler og onlineskriveprogrammer
Når læringsplatformen kan arbejde sammen med forlagenes fagportaler og onlineskrive- og onlinesamarbejdsprogrammer, sparer både lærere og elever tid, da de undgår at skifte mellem flere læringsplatforme.

Vælg en læringsplatform med en enkel brugerflade
En læringsplatform med en enkel og overskuelig brugerflade, der ikke udelukkende er tekstbaseret, sikrer, at brugere med læse/skrive-vanskeligheder ikke udelukkes fra at anvende læringsplatformen.

lenovo

CASE

Åbenhed og kommunikation styrkede valget af læringsplatform

Vi fik en lang og grundig beskrivelse af processen med hensyn til udvalgsarbejdet og baggrunden for udvælgelsen. Og vi kunne se hele kommunikationen mellem udbyderne, forvaltningen og arbejdsgruppen. Det er virkelig en arbejdsopgave, forvaltningerne skal tage på sig. Så har de et godt argument for valget af læringsplatform.
Leder

I Vejle Kommune tog man sig god tid til at vælge skolernes nye digitale læringsplatform. Det gav grundlag for en proces, der har været præget af åbenhed, og hvor skolerne og forvaltningen har kommunikeret meget med hinanden.

Valgprocessen blev sat i gang, efter at en række skoler i kommunen havde været med til at udvikle en udbyders digitale læringsplatform. Trods erfaringer med dette redskab ønskede kommunen at træffe en velovervejet beslutning om, hvilken læringsplatform der fremover skulle udgøre den digitale struktur for arbejdet med læring på skolerne, og det krævede en struktur med flere faser.

Den åbne og inddragende proces har betydet, at ledelsen, lærerne og pædagogerne i dag føler sig velinformerede om grundlaget og argumenterne for valget af læringsplatformen, og den grundige udvælgelsesproces og tydelige kommunikation har skabt legitimitet omkring den nye læringsplatform og opbakning blandt mange medarbejdere til implementeringen af den.

Konference med fokus på brugerperspektiver
For at starte en åben og bredt forankret drøftelse af, hvilken læringsplatform der bedst levede op til skolernes ønsker og forventninger, besluttede forvaltningen at arrangere en konference, hvor en række udbydere kunne præsentere deres læringsplatforme for skolernes repræsentanter. Deltagerne i konferencen var en bred skare af ledere, lærere og pædagoger. Ved at inddrage de mange forskellige aktører fik forvaltningen en lang række input om, hvilke krav der bør stilles til en læringsplatform, og hvor godt de enkelte læringsplatforme fungerer. Desuden fik man på konferencen mulighed for at vurdere udbydernes villighed til at tilpasse læringsplatformen ud fra brugernes ønsker og behov.

Testfase og nedsættelse af udvalg

Det var væsentligt for den videre valgproces, at en række skoler fik konkrete oplevelser med læringsplatformene, og at man derefter i et udvælgelsesudvalg kunne gå i dybden med at fastlægge kriterier for det endelige valg.

VALG AF LÆRINGSPLATFORM I VEJLE KOMMUNE

I Vejle Kommune har man været med i en tidlig udviklingsfase, hvor skoler i kommunen har arbejdet med læringsplatforme siden 2013. I 2015 igangsatte kommunen en proces, der skulle føre frem til et endeligt valg af læringsplatform. Kommunens skoler fik mulighed for at afprøve forskellige læringsplatforme, og kommunen nedsatte et udvælgelsesudvalg med repræsentanter for skoleledelserne og det pædagogiske personale på flere skoler, der skulle vælge den nye læringsplatform. Den kommunale forvaltning har gennem hele processen håndteret det mulige skift med fokus på åbenhed og har fra starten informeret skoleledelser, lærere og pædagoger om overvejelserne. Den åbne og inddragende valgproces har vakt genklang blandt medarbejdere på skolerne, hvor der er opbakning og tillid til valget.

En række skoler i kommunen blev derfor udvalgt til at afprøve en anden læringsplatform end den, de havde været med til at udvikle. Men da erfaringerne fra konferencen og fra prøveperioden ikke i sig selv kunne skabe et entydigt billede af, hvilken læringsplatform der var den rigtige, valgte forvaltningen at genstarte processen på en ny måde. Forvaltningen nedsatte et udvalg sammensat af skoleledelser, lærere og repræsentanter for forvaltningen. Opdraget til udvalget var, at der skulle laves en aftale gennem Statens og Kommunernes Indkøbsservice, hvilket hurtigt indsnævrede feltet til to udbydere. Udvalget skulle nu afgøre, hvilken af de to læringsplatforme der var mest hensigtsmæssig, og allerede fra starten meldte forvaltningen ud, at man ville følge udvalgets anbefaling.

Udvikling af kriterier for valget
I udvalget blev der gjort et grundigt arbejde med at opstille kriterier for udvælgelsen gennem en analyse af forskellige brugerbehov. I løbet af et efterår blev der holdt seks møder, hvor man gennemgik fordele og ulemper ved de to læringsplatforme. Mellem hvert møde i udvalget kunne medlemmerne desuden afprøve systemerne yderligere og vende tilbage med deres erfaringer på det næste møde.

Fortsættes næste side …

CASE - FORTSAT

Åbenhed og kommunikation styrkede valget af læringsplatform

I den forbindelse var det også vigtigt at stille spørgsmål til udbyderne af de to læringsplatforme. Derfor inviterede man repræsentanter fra de to udbydere med til møderne, så de kunne afklare udvalgets tvivlsspørgsmål. Her lod udvalget sig inspirere af KL's kravsspecifikation for læringsplatforme og af de spørgsmål, der blev formuleret som et bilag, og som tager udgangspunkt i forskellige brugerperspektiver; såsom mulighederne for at evaluere undervisningen ud fra henholdsvis Fælles Mål, konkrete læringsmål og tegn på læring.

Klik her og gå til KL's kravsspecifikation samt bilag.

For at komme frem til, hvilke kriterier der skulle være afgørende, krævede forvaltningen, at hvert udvalgsmedlem forud for møderne skulle vælge fem punkter, som medlemmet syntes, var vigtige at have med i overvejelserne om valget af læringsplatform. Det blev til sidst indsnævret til ca. 25 samlede punkter, som udvalget brugte til at vurdere de to læringsplatforme ud fra.

Nogle af udvalgets krav var, at læringsplatformen skulle have et veludviklet samarbejde med digitale læremidler og de onlinetekstbehandlingsprogrammer, som brugerne allerede havde erfaring med. Derudover var det vigtigt for ledelsen, at systemet tilbød en funktion, der gjorde det muligt for dem at følge med i lærernes arbejde på læringsplatformen.

Tillid til valget

Udvalget kunne til sidst træffe et enstemmigt valg. Og på trods af at flere lærere allerede var i gang med at anvende en anden læringsplatform, synes lærere og pædagoger på skolerne i kommunen at tage godt imod skiftet af læringsplatform. Lærernes åbenhed hænger bl.a. sammen med, at repræsentanter for både skoleledelserne og det pædagogiske personale er blevet inddraget i udvælgelsesarbejdet. At udvalgsmedlemmerne i testfasen havde afprøvet og havde gode erfaringer med andre læringsplatforme end den, der blev valgt, opleves som en god indikator for, at det rigtige valg blev truffet, og det har vist sig at styrke tilliden til valget.

Skiftet har naturligvis også skabt udfordringer for dele af det pædagogiske personale. En del lærere og pædagoger har fx været frustrerede over, at de nu oplever at skulle starte forfra og at skulle bruge tid på at sætte sig ind i et nyt system. Men mange lærere og pædagoger har overordnet været glade for skiftet. Efter at have vænnet sig til redskabet ser flere medarbejdere muligheder i den nye læringsplatform:

> *Læringsplatformen kan være med til at gøre, at vi kommer i mål med arbejdet med læringsmål. Vi har virkelig manglet det her værktøj. Jeg kan se, at der kommer nogle gode ting med den her løsning, selvom jeg var blevet vant til en anden læringsplatform.*
>
> Lærer

Tydelig kommunikation skaber klarhed

Et helt afgørende aspekt ved valget af læringsplatform, som både ledere og lærere fremhæver, er kommunikationen mellem forvaltningen og skolerne om valgprocessen. En afdelingsleder på en skole forklarer:

> *Et godt råd er, at man skal vælge en læringsplatform ved at inddrage en masse forskellige brugere – og få en bred debat om valget, hvor man ikke kun kigger på prisskiltet.*
>
> Leder

Netop den detaljerede beskrivelse af processen og baggrunden for valget har været med til at skabe gennemsigtighed og dermed også legitimitet omkring valget af læringsplatform. Flere ledere peger på, at det har fungeret godt at kunne kommunikere dette til lærere og pædagoger, og at det desuden har haft en værdi, at man har brugt de samme argumenter på tværs af skolerne i kommunen. Selvom den samlede valgproces tog tid og omfattede forskellige faser, er der en positiv holdning til processen på skolerne. En leder udtrykker det således:

> *Processen har været rigtig fin: Først var der møder, hvor alle kunne komme med indspark, derefter en arbejdsgruppe, og til sidst blev der taget en beslutning; det har været meget gennemsigtigt.*
>
> Leder

Erfaringer med at implementere en digital læringsplatform

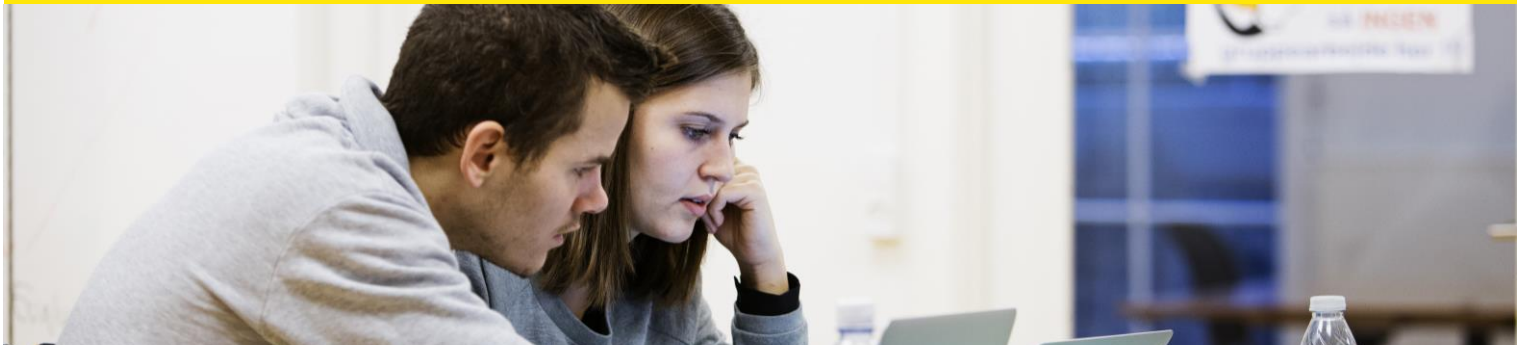

Implementeringen af læringsplatformene kan styrkes gennem fokus på læring og pædagogik frem for mål- og milepælsplaner. Samtidig har skolerne bl.a. gode erfaringer med at stille balancerede krav til medarbejdere, rekruttere dygtige didaktikere som vejledere og sikre ledelsesinvolvering i kursusaktiviteter, hvor en didaktisk rammesætning kan være med til at skabe mening i implementeringen af det nye digitale redskab, så læringsplatformen bliver i stand til at understøtte det pædagogiske personales arbejde med læring og ikke opleves som et redskab til dokumentation.

Når en læringsplatform er valgt, starter forvaltningernes og skolernes arbejde med at implementere den i skolernes praksis. Det indebærer bl.a., at det pædagogiske personale skal finde måder at integrere redskabet på i de mange praksisser og rutiner, som tilsammen udgør arbejdet med elevernes læring. For mange lærere og pædagoger rummer redskabet nye funktioner og logikker. Det giver nye muligheder, men skaber samtidig nye udfordringer.

Erfaringerne fra de skoler, der allerede er i gang med at implementere en digital læringsplatform, viser, at implementeringsprocessen tager tid. Skolerne i undersøgelsen har været i gang i flere år, og selvom de endnu ikke oplever at have alle funktioner i brug og være i mål, kan der udledes vigtige erfaringer af deres bestræbelser på at tilrettelægge gode implementeringsprocesser.

Forvaltninger understøtter praktisk implementering

De kommunale forvaltninger er i høj grad med til at lægge fundamentet for det pædagogiske arbejde på skolerne og for de mål, som læringsplatformene skal være et redskab til at nå. Dog kan dette pædagogiske og strategiske fokus på læringsplatformenes betydning og muligheder komme til at træde i baggrunden til fordel for et fokus på at sikre rammer og mål for selve den praktiske indfasning.

Forvaltningernes arbejde med at udvikle rammer og planer for implementeringen på skolerne er kendetegnet ved, at der i høj grad formuleres krav, forventninger og mål for, hvor hurtigt og i hvilket omfang læringsplatformen skal rulles ud og implementeres på skolerne. Dermed er der på forvaltningsniveau ofte også stillet krav til eller udtrykt klare forventninger om, hvilke moduler og funktioner på læringsplatformen skolerne skal fokusere på at implementere i forskellige faser.

Interviewene tegner med andre ord et billede af, at flere kommuner endnu ikke er nået langt med at rammesætte det strategiske arbejde med at tydeliggøre de visioner om læring, som læringsplatformene skal tjene som redskab til at realisere, og at disse hensyn risikerer at træde i baggrunden til fordel for det planlægningsarbejde, der handler om at rammesætte indfasningen på kommunens skoler gennem milepælsplaner for den praktiske anvendelse og det pædagogiske personales grundlæggende brugerfærdigheder. Men hvis læringsplatformene skal fungere som understøttelse af og ramme for lærere og

pædagogers arbejde med læring, er det vigtigt at prioritere et fokus på, hvordan der i den konkrete undervisning kan opleves værdi i arbejdet med læring – og ikke kun stille krav til fx antal forløb, der udvikles med redskabet og uploades til læringsplatformen.

På et mere strategisk niveau er der dog eksempler på kommuner, der har koblet implementeringen af læringsplatformene til en større indsats for at styrke og opkvalificere skolernes pædagogiske personale med hensyn til at arbejde med læring – og i den sammenhæng integrere læringsplatformen som et redskab, der skal bidrage til dette.

En kommune har fx valgt en tilgang, hvor udvikling af en særlig didaktisk tænkning er i centrum. I den forbindelse gennemføres kurser, der fokuserer på didaktikken bag indsatsen frem for teknikken med hensyn til at anvende læringsplatformen. Læringsplatformen er blevet set som en måde at rammesætte arbejdet med læringsmål på. Derfor har kurserne fokuseret på at træne alle kommunens lærere og pædagoger i denne tænkning og har ladet læringsplatformen være et redskab, der ikke skulle træde i forgrunden, men i stedet ses som relativt simpelt. Udfordringen i denne kommune er dog, at de didaktiske erfaringer er gode, men at man stadig er et godt stykke vej fra, at læringsplatformen rent praktisk bliver anvendt i lærernes hverdag.

Ledelsen skal fokusere på læring og balancere krav og fleksibilitet

Det er ledelsens ansvar at sikre, at rammerne er til stede for, at medarbejderne kan skabe god undervisning for alle elever. Det er i den forbindelse også ledelsens ansvar at sikre rammer for, at læringsplatformene kan understøtte dette arbejde. Blandt skolerne i undersøgelsen er der dog eksempler på, at ledelserne ligesom forvaltningerne risikerer at lade krav om omfang af og tempo for indfasningen af læringsplatformen stå i vejen for og overskygge behovene for meningsfulde samtaler mellem ledelserne og det pædagogiske personale om, hvordan redskabet kan tilføre værdi til det pædagogiske og didaktiske arbejde. Det er derfor også vigtigt at være opmærksom på rollefordelingen mellem forvaltningen og skoleledelsen.

At der stilles krav fra ledelserne om at anvende læringsplatformen, kan dog sikre, at det pædagogiske personale prioriterer at afprøve den og at bruge den trods en travl hverdag. På tværs af interviewene peger lærere og pædagoger på vigtigheden af, at ledelsen stiller krav til skolens medarbejdere om, hvad der forventes i forbindelse med den løbende implementering af læringsplatformen, hvilket i flere tilfælde opleves som en forudsætning for at investere den tid og yde den indsats, der er behov for. Disse krav skal være tydelige, men det er samtidig vigtigt at give lærere og pædagoger tid og plads til at lege på læringsplatformen og at tage højde for det pædagogiske personales forskellige forudsætninger, så implementeringen i videst muligt omfang kan drives af lyst og af det daglige læringsarbejde.

Skolernes erfaringer med at stille krav til medarbejderne til, hvor hurtigt de enkelte dele af læringsplatformen skal anvendes, er forskellige og spænder fra skoler, der ingen krav har stillet det første år, til skoler, der har forventet fuld ibrugtagning med det samme. En gennemgående erfaring på skolerne i undersøgelsen er, at implementeringen af læringsplatformene foregår over flere år.

På trods af de forskelligartede erfaringer kommer behovet for krav og fleksibilitet bl.a. til udtryk, ved at skoler, der har arbejdet med løse rammer for skolens medarbejdere, har haft behov for at begynde at stille krav, og at skoler, der har lagt ud med krav om fuld implementering fra første skoleår, hurtigt har måttet nedjustere deres forventninger.

Udvalgte medarbejdere kan styrke implementering

På næsten alle skoler i undersøgelsen er der arbejdet med at uddanne superbrugere blandt skolens medarbejdere, der kan støtte deres kolleger og være med til at styrke skolens arbejde med læringsplatformen. Selvom erfaringerne med at uddanne og anvende superbrugere er forskellige, tegnes der i interviewene et billede af nogle faktorer, der har betydning for superbrugernes rolle og muligheder for at styrke skolernes arbejde med at integrere læringsplatformen i det didaktiske arbejde. Her kan der bl.a. være behov for at fokusere på:

- Hvilket grundlag der rekrutteres på blandt skolens medarbejdere, så superbrugerne har de mest hensigtsmæssige kvalifikationer.
- Rammesætning af superbrugernes funktion og rolle i forbindelse med det efterfølgende arbejde.

Gode erfaringer med rekruttering af didaktisk stærke og motiverede lærere og pædagoger

Ved at rekruttere stærke didaktikere til superbrugerrollen understreges det, at læringsplatformen skal understøtte en didaktisk og pædagogisk indsats og ikke kun er et teknisk og administrativt redskab. Hvor nogle skoler i forbindelse med rekrutteringen af superbrugere har taget udgangspunkt i det pædagogiske personales umiddelbare færdigheder med hensyn til at bruge digital teknologi i undervisningen og i den forbindelse har fokuseret på nogle af dem, der enten har haft gode færdigheder

eller i nogle tilfælde omvendt ikke har haft gode færdigheder, for netop at inddrage lærere og pædagoger med alle typer af forudsætninger, har man på andre skoler valgt at se det som en didaktisk opgave, der bedst løses og styrkes af lærere og pædagoger med stærke didaktiske og pædagogiske kompetencer. Flere skoler har gode erfaringer med at rekruttere dygtige faglærere til superbrugerrollen for at understrege, at det ikke bare handler om teknik, men også om læring og fagdidaktik. På nogle af skolerne lægges der vægt på mere personlige kompetencer. Her ses det som vigtigt, at superbrugerne ud over at have didaktisk styrke og fagligt overblik skal være motiverede for at vejlede deres kolleger. I forlængelse heraf er der eksempler på, at superbrugerens rolle opleves som svag, hvis der er rekrutteret medarbejdere til opgaven, der ikke er tilstrækkeligt motiverede for at udfylde rollen.

Disse erfaringer kan ses i lyset af, at der er forskel på, hvordan superbrugerens rolle fra starten har været tænkt. Nogle skoler har betragtet det som en teknisk supportfunktion, men på andre skoler betragtes superbrugeren også som en kapacitet med en læringsmæssig vejlederrolle og en uformel rolle som ambassadør for udbredelsen af læringsplatformen, der kan inspirere sine kolleger. Denne styrkelse af superbrugerfunktionen med rekruttering af lærere og pædagoger, der omtaler løsningen positivt, opleves flere steder som hensigtsmæssig.

Gode erfaringer med systematisk brug af superbrugere

Erfaringerne med mere systematisk at anvende superbrugere på skolerne er generelt gode. På en af de skoler, hvor det pædagogiske personale oplever sig selv som langt fremme med hensyn til at anvende læringsplatformen, er den vejledende funktion som superbruger velbeskrevet. Der er uddannet superbrugere, der dækker hvert trin og hver afdeling, og alle superbrugere er tildelt ugentlig tid til funktionen. Skolen har desuden valgt at afsætte superbrugertid i forbindelse med fagfordelingen, så superbrugeren kan bookes som en ressource og anvendes fx i en tolærerordning, således at skolens lærere kan få undervisningstid sammen med en superbrugerkollega, der kan hjælpe med at styrke anvendelsen af læringsplatformen i undervisningen.

I forbindelse med rammesætningen af superbrugerens rolle er det vigtigt, at ledelsen sikrer, at en superbrugers viden bliver til gavn for skolens ansatte. På flere skoler i erfaringsopsamlingen er der ikke lagt en egentlig strategi for dette. I stedet arbejdes der med en praksis, hvor medarbejderne på lærerværelset efter behov kan stille spørgsmål til superbrugeren. Men hvis superbrugerens rolle bliver for styret af, at kollegerne selv efterspørger deres viden, er der risiko for, at mange lærere og pædagoger af forskellige grunde ikke får taget kontakt og derfor ikke får fokus på de muligheder og den anvendelse, der har værdi for arbejdet med læring. Derfor er det også et ledelsesansvar at sikre og bane vejen for, at denne viden bliver til et fælles vidensgrundlag og ikke forbliver hos en lille gruppe medarbejdere.

Kurser der kobler teori og praksis

Et af de mest udbredte tiltag til at klæde det pædagogiske personale på i forbindelse med at tage læringsplatformene i anvendelse er kurser for skolens ansatte, der arrangeres sammen med forvaltningen, og hvor det ofte er en konsulent fra det firma, der udbyder læringsplatformen, der holder workshops for det pædagogiske personale.

Organiseringen af disse kurser og workshops for skolens medarbejdere varierer i nogen grad, hvilket udbyttet også gør. På nogle skoler fremhæver det pædagogiske personale kurserne som meget givende – på andre skoler er det modsatte tilfældet.

Selvom der ikke er tydelige mønstre med hensyn til, hvad der ligger til grund for disse oplevelser, er der en række gennemgående holdninger til, hvilken organisering af kurserne der er hensigtsmæssig. Her kan der bl.a. være behov for at fokusere på:

- Ledelsens rammesætning
- Koblingen til undervisningen
- Timingen i løbet af skoleåret.

Ledelsens rammesætning

I forbindelse med rammesætningen af kurser og workshops fremhæves det som en styrke, at skolelederen agerer vært og deltager aktivt. Det giver fx mulighed for, at skolelederen viser opbakning og ejerskab til arrangementet og kan være med til at formulere og betone, hvad baggrunden for og målet med implementeringen af læringsplatformen er. Ledelsens deltagelse giver desuden mulighed for, at ledelsen får konkrete erfaringer, som der kan tages udgangspunkt i, og som kan anvendes til løbende at gennemføre samtaler med medarbejderne om, hvilken betydning læringsplatformen har for arbejdet med læring.

I forbindelse med rammesætningen peger lærere og pædagoger desuden på, at en grundig præsentation og formidling af læringsplatformen i relation til de øvrige elementer i Brugerportalsinitiativet er vigtig for at sikre et fundament for og dermed styrke det pædagogiske personales forståelse og accept af det nye tiltag.

Koblingen til undervisningen
Når det pædagogiske personale får tid til at forberede undervisningsforløb eller udarbejde årsplaner under kurserne, får kurserne med det samme en praktisk værdi. Lærere og pædagoger oplever det generelt som positivt, når kurserne har været arrangeret sådan, at de har skullet arbejde enten med at forberede årsplanen eller med at forberede konkrete undervisningsforløb, der efterfølgende skulle bruges. På den måde sikres der sammenhæng mellem teori og praksis. Medarbejderne har desuden oplevet det som en stor gevinst, fordi kurset har haft en praktisk og konkret værdi, og fordi det opleves som motiverende, at det, der arbejdes med, skal anvendes. Samtidig undgås dobbeltarbejde, når årsplanen eller lignende ellers sidenhen ville skulle integreres på læringsplatformen.

Timingen i løbet af skoleåret
Endelig kan der være fordele ved at overveje timingen med hensyn til afholdelse af kurser for det pædagogiske personale. Flere lærere og pædagoger fremhæver, at de har været glade for at fordybe sig i det nye redskab i den sidste uge af skoleåret, efter at eleverne er gået på sommerferie, eller i første uge af det nye skoleår, inden eleverne begynder igen. På flere skoler oplever ledere og lærere, at denne model bl.a. giver mulighed for at gennemføre fokuserede forløb, hvor alle lærere og pædagoger udvikler sig sammen – og oplever et fællesskab i forbindelse med at lære noget nyt. En leder fremhæver også den fordel ved det samlede og fokuserede kursusforløb for alle lærere i uge 26 eller 31, hvor eleverne er på sommerferie, at det gør det lettere at løse rent organisatorisk, da der kan gennemføres fælles kursusforløb, uden at der skal skaffes vikardækning. Når kurset holdes, inden det nye skoleår starter, giver det samtidig mulighed for, at lærerne kan forberede deres årsplaner på læringsplatformen. På skoler, der har haft mulighed for dette, fremhæves det som positivt, fordi det har været en naturlig start på planlægningen af undervisningen, som der derefter kan bygges videre på.

GODE RÅD

Fokusér på god undervisning
Hvis læringsplatformen skal implementeres som et redskab, der kan bidrage til skolernes arbejde med at skabe god undervisning, er det vigtigt, at tidsfrister og krav fra forvaltningen ikke kommer til at skygge for et fokus på arbejdet med undervisning og læring.

Fokusér på didaktisk anvendelse og inddrag ledelsen
Det er vigtigt at sikre en rollefordeling mellem forvaltning og skoleledelse, så der levnes plads til pædagogisk ledelse af det pædagogiske personales arbejde med at anvende læringsplatformene som et læringsredskab. Ved bl.a. at deltage i kurser og få praktisk erfaring kan ledelsen opnå viden, der kan anvendes i forbindelse med faglige samtaler med medarbejderne.

Inddrag stærke, motiverede didaktikere
Medarbejdere med stærke faglige og didaktiske kompetencer og med lyst til at vejlede kan hjælpe med at fremme den didaktiske anvendelse af læringsplatformen. Det er derfor vigtigt at sikre, at vejledere og superbrugere har de rette kompetencer. Skab en organisering af superbrugerens arbejde, så funktionen anvendes bredt og ikke kun bliver for de få.

Rammesæt kurser og workshops
Lad kursernes indhold fokusere på didaktik, frem for at der er tale om rent tekniske brugerkurser. Dermed understreges fokusset på læringsplatformens formål som ramme for læring.

Sæt læringsplatformen ind i en større sammenhæng
Formidl indholdet i Brugerportalsinitiativet, så det pædagogiske personale fra starten får en forståelse af sammenhængen mellem læringsplatformen og de øvrige elementer i initiativet.

CASE

Hands on-tilgang og brugerinddragelse har sikret grundig implementering

Medarbejderne har jo ikke selv valgt det her. Derfor har det været vigtigt at gøre klart, at det ikke er til debat. Der er de her rammer, og det er noget, vi skal, og vi gør det på den her måde. Men jeg håber, de oplever, at jeg lytter, inddrager dem og er deres ambassadør udadtil.
Leder

I Morsø Kommune har en grundig implementeringsproces med fokus på skolernes forskellige udfordringer og behov skabt medvind på vejen til en vellykket implementering af den nye digitale læringsplatform.

Undervejs har ledelsen holdt fast i retningen, selvom det indimellem har været udfordrende. Men erkendelsen af, at det er udfordrende, har også været en vigtig forudsætning for at skabe en god implementeringsproces. Ledelsen har bl.a. lært at lytte og at målrette indsatserne mod de behov, der var – bl.a. i form af inddragelse af læreres og pædagogers ønsker og behov, nedsættelse af implementeringsudvalg blandt skolernes ansatte med forskellige brugerniveauer og et vidensdelingsinitiativ, hvor både udfordringer og potentialer løbende drøftes.

Løbende inddragelse af pædagogiske perspektiver
Processen med implementeringen på skolerne i Morsø Kommune er blevet målrettet de enkelte skolers behov og har bl.a. udmøntet sig i skræddersyede runder af workshops for superbrugere og skolernes samlede medarbejdergrupper. Lederen for skoleafdelingen i forvaltningen forklarer:

Vi har arrangeret flere runder af workshops, og mellem hver runde har vi og udbyderen været rundt og tale med alle skolernes ledelser og superbrugere om status og udfordringer med henblik på at målrette næste runde af workshops. Der er altså taget udgangspunkt i den enkelte skole på hver enkelt workshop.
Leder

Forvaltningen og udbyderen har gennemført i alt fire-fem besøg på hver skole efterfulgt af fire-fem workshops for hele det pædagogiske personale og fire-fem workshops for skolens superbrugere. Der har således været en løbende dialog mellem forvaltningskonsulenten, skolernes ledelser og superbrugere og konsulenten fra udbyderen, og tilbagemeldingerne fra skolerne har spillet en afgørende rolle i forbindelse med tilrettelæggelsen af workshoprunderne

Fokus på praksis vækker genklang
Et andet element i den måde, man i Morsø Kommune har grebet arbejdet med at designe brugbare workshops for lærere og pædagoger an på, er et fokus på at lade det pædagogiske personale få hands on-erfaringer undervejs. En skoleleder fortæller:

Konsulenterne har været rigtig gode til at sige: 'Nu går I ud og arbejder i praksis.' Vi har kunnet få noget fra hånden. Medarbejderne har faktisk set frem til, at konsulenten kom, fordi de har kunnet arbejde på den måde.
Leder

Udgangspunktet for at blive klædt på til at arbejde med læringsplatformen har været konkrete undervisningsforløb, som lærerne efterfølgende har kunnet arbejde videre på og bruge i deres undervisning. Netop denne strategi har vist sig at falde i god jord blandt skolernes ansatte. En lærer fortæller, hvordan det har givet mening at arbejde med udgangspunkt i egne undervisningsforløb, fordi det har givet mulighed for at omsætte teori til praksis, som lærerne samtidig kunne anvende efterfølgende i deres undervisning:

Det gav bedre mening, at man kunne sidde med sine egne idéer og tanker. Vi var på kursus, men det var også vores forberedelse. Man kunne bruge det til noget bagefter.
Lærer

Inddragelse af både sikre og usikre brugere gennem implementeringsudvalg
Ud over at man fra kommunalt hold har haft fokus på at inddrage input fra medarbejdere og superbrugere på de enkelte skoler, har skoleledelserne god erfaring med at anerkende, at de ansatte har forskellige brugerniveauer, og at tage et skridt ad gangen på implementeringsvejen. En skoleleder fortæller:

Vi er lykkedes med at tage en del af gassen af frustrationerne ved at støtte og anerkende de forskellige niveauer.
Leder

Fortsættes næste side…

CASE - FORTSAT

Hands on-tilgang og brugerinddragelse har sikret grundig implementering

På en af kommunens skoler har man etableret et særligt implementeringsudvalg, som består af syv-otte medarbejdere fra henholdsvis indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen. Udvalget repræsenterer skolens ansattes forskellige niveauer med hensyn til brugerkompetencer, og netop det har været en afgørende faktor for sammensætningen af udvalgets medlemmer. En ledelsesrepræsentant fortæller:

> *Vi har haft et implementeringsudvalg bestående af syv-otte lærere fra begge afdelinger. Jeg ville gerne have en bred repræsentation af lærere lige fra nogle, der var rigtig usikre, til nogle, der var superskarpe superbrugere.*
> Leder

Formålet med at danne et implementeringsudvalg med en bred repræsentation af lærere og pædagoger har været at finde en balance med hensyn til tempoet og de krav, der skal stilles, som kan rumme både de sikre og de usikre brugere blandt skolens ansatte:

> *Vi ville lave en implementeringsplan, som alle kunne være med i. Det er vigtigt at stille krav, men alle skal kunne være i det.*
> Leder

I samme ombæring fortæller en lærer, at det har været vigtigt, at der på alle workshopperne har været plads både til dem, der hurtigt blev gode til at bruge læringsplatformen, og til dem, der var længere tid om det.

Ildsjæle som ambassadører i forbindelse med teamsamarbejdet

Ligesom i mange andre kommuner har skolerne i Morsø Kommune uddannet superbrugere, der i implementeringsfasen skal hjælpe og støtte kollegerne i at anvende læringsplatformene. I den forbindelse har ledelsen på en af skolerne valgt at uddanne en stor gruppe superbrugere, hvis tid er blevet skemalagt, så de let kan bookes af andre lærere og pædagoger på skolen.

Derudover er der blevet rekrutteret blandt de medarbejdere, der var motiverede for det, og som selv har ønsket rollen. Det har givet positive erfaringer, bl.a. med hensyn til den måde, læringsplatformen er blevet bragt ind i skolens teams på, hvor det flere steder er blevet et værktøj til fælles forberedelse. En leder forklarer:

> *Jeg oplever, at vi har nogle virkelig stærke ildsjæle, der gerne vil løfte det her, og som vil have deres kolleger med. Og det har ført til, at vi på nogle årgange har fantastiske undervisningsforløb. På flere årgange er der teams, der laver fælles undervisningsforløb, som passer til den enkelte klasse, og hvor de let kan gå ind og differentiere i forhold til, hvilke mål eleverne skal nå.*
> Leder

Ikke uden bump på vejen

Morsø Kommune har formået at skabe en grundig implementeringsproces, som har været målrettet mod de enkelte skolers behov og udfordringer, og det har skabt medvind på vejen mod en vellykket implementering af den nye læringsplatform. For skolerne har det dog ikke været helt uden bump på vejen.

En skoleleder fremhæver, at det har været afgørende at italesætte over for det pædagogiske personale, at de gik en udfordring i møde, men at de måtte stå sammen og hjælpe hinanden. Et led i den strategi har været at afmystificere indholdet i og processen omkring den nye læringsplatform. Skolelederen uddyber:

> *Det har været svært, fordi det ikke er noget, der er vokset op nedefra, og dét har været en udfordring. Det har været vigtigt at afmystificere det.*
> Leder

For at afmystificere det nye redskab arbejder en af skolerne i kommunen med et videndelingsinitiativ. Hver måned viser personalet på et fælles pædagogisk møde hinanden og ledelsen, hvordan de bruger læringsplatformen, og hvordan de fx arbejder med tydeliggøre læringsmålene. Også her er der fokus på at vise eksempler, der udfordrer.

Det er nemlig ifølge skolelederne afgørende at turde tale om problemer og udfordringer og bruge dem til at blive klogere og dygtigere sammen:

> *Vi ser det sådan, at det er en udfordring, som vi løser ved at hjælpes ad – og vi skal ikke være verdensmestre fra første dag.*
> Leder

Erfaringer med at anvende en digital læringsplatform

Der er endnu få erfaringer med det pædagogiske personales anvendelse af læringsplatformene. Men på trods af de begrænsede erfaringer ser lærere og pædagoger bl.a. fordele ved redskabets struktur med hensyn til arbejdet med læringsmål og ved mulighederne for at tilgodese elevers forskellige behov.

Der er stor forskel på, hvor udbredt arbejdet med de digitale læringsplatforme er blandt lærere og pædagoger på skolerne i erfaringsopsamlingen. På nogle skoler er kun få medarbejdere, typisk superbrugere, begyndt at anvende læringsplatformen i forbindelse med deres arbejde, mens den på andre skoler anvendes mere bredt blandt skolens medarbejdere. På størstedelen af skolerne har medarbejderne dog, som følge af krav fra ledelsen, erfaringer med at forberede enkelte undervisningsforløb og udarbejde årsplaner på læringsplatformen. Det er kun lærere og pædagoger, der anvender læringsplatformens andre funktioner, som oplever elevplansfunktionen, da denne som udgangspunkt er dynamisk og genereres automatisk på baggrund af anvendelse af læringsplatformens andre funktioner.

Styrkelse af arbejdet med læringsmål

Læringsplatformene bliver af lærere og pædagoger på mange skoler modtaget som et værktøj, der bl.a. har potentiale til at understøtte arbejdet med læringsmål og til at tilgodese elevers forskellige behov.

Arbejdet med læringsmål kan blive lettere med et redskab, som danner en klar struktur for arbejdet. Flere lærere og pædagoger beskriver, at opbygningen af moduler til undervisningsforløb, der tager udgangspunkt i fastsættelse af forskellige niveauer af målopfyldelse, gør det lettere at fokusere på mål for læring frem for aktiviteter. Dertil kommer, at den lette, digitale adgang til Fælles Mål af mange opleves som en hjælp.

Et andet perspektiv, der deles af lærere og pædagoger, der anvender læringsplatformen i forbindelse med tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen, er, at redskabet gør det lettere at imødekomme elevernes forskellige behov. Det skyldes, at redskabet giver mulighed for at differentiere den forventede målopfyldelse for klassens elever, og at der vha. læringsplatformen kan udarbejdes opgaver af forskellig sværhedsgrad til eleverne. En af de styrker, der bl.a. fremhæves ved det, er, at eleverne kan arbejde mere selvstændigt med opgaver på læringsplatformen. Det gør, at læreren kan bruge sin tid blandt forskellige grupper af elever eller der, hvor læreren vurderer, at der er behov for det, fordi elever, der fx bliver hurtigt færdige med opgaverne, selv kan gå videre med nye opgaver, som læreren har forberedt til dem. Samtidig er det erfaringen, at eleverne i mindre grad oplever differentieringen imellem dem, da brugerfladerne er individuelle, hvilket gør, at der bliver mindre opmærksomhed på elevernes roller i klassen som henholdsvis fagligt stærke og fagligt svage elever.

Deling af undervisningsforløb

Med muligheden for at udvikle biblioteker af undervisningsforløb på læringsplatformene kan der på længere sigt være mulighed for at spare tid og lade sig inspirere

af hinanden. Flere lærere og pædagoger ser et potentiale i den mulighed for at kunne lade sig inspirere af kollegers undervisningsforløb, som læringsplatformene tilbyder, bl.a. fordi det vil være tidsbesparende at tage udgangspunkt i færdigudviklede undervisningsforløb, hvor andre undervisere fx har fundet de mest anvendelige links eller indscannet de relevante tekster, ligesom det generelt rummer muligheder for at øge videndelingen på skolen og lade sig inspirere af kollegers måder at tilrettelægge undervisningen på.

I interviewene påpeger lærere og pædagoger, at udviklingen af denne delingsfunktion endnu ikke er så langt. Fx oplever flere lærere og pædagoger, at der på læringsplatformenes biblioteker på nuværende tidspunkt er oprettet flere undervisningsforløb, der mangler indhold, ligesom der er eksempler på identiske forløb. Det kan bl.a. skyldes, at krav til antallet af forløb, som lærerne uploader, kan føre til, at nogle medarbejdere opretter læringsforløb, der på overfladen lever op til kravene uden dog at være tilstrækkeligt udviklede til at være brugbare for andre. Samtidig fastholder flere lærere og pædagoger, at de i høj grad lader sig inspirere af undervisningsforløb, som er udarbejdet af kolleger på skolen, som de har faglig respekt for. Derfor foretrækker nogle lærere og pædagoger at søge efter forløb, som de i forvejen har viden om, og at søge efter forløb fra bestemte kolleger, de er inspirerede af. En række lærere og pædagoger efterspørger derfor bedre muligheder for at kunne filtrere i forbindelse med søgning efter undervisningsforløb med henblik på at sikre relevans og faglig kvalitet. Disse forhold peger samlet set på, at det tager tid at opbygge et relevant indhold af faglige forløb i bibliotekerne på læringsplatformene, og at krav til lærere og pædagoger om at uploade et bestemt antal læringsforløb kan risikere at få utilsigtede konsekvenser for kvaliteten og det faglige indhold.

Særlige forhold har betydning for anvendelsen

På tværs af interviewene fremhæves en række styrker og udfordringer i forbindelse med at tage læringsplatformene i anvendelse og give dem værdi som et redskab, der kan styrke undervisningen.

Implementeringen tager tid

En erfaring, der fremhæves på stort set alle skoler, er, at det tager tid at implementere læringsplatformene. Nogle af de interviewede skoler har været i gang i flere år. Selvom læringsplatformene er teknisk mere udviklede nu, tyder erfaringerne alligevel på, at der skal arbejdes med en flerårig tidshorisont for, hvornår størstedelen af en skoles medarbejdere kan forventes i vid udstrækning at anvende læringsplatformen.

Udviklingen af læringsplatformene

Det kan skabe stor frustration blandt det pædagogiske personale, når de støder på tekniske problemer på læringsplatformene. Derfor kan det være en fordel at forberede lærere og pædagoger på, at læringsplatformene er under løbende udvikling. Læringsplatformene har i de første år befundet sig i en udviklingsfase, hvor de løbende er blevet udviklet og programmeret, mens de har været i anvendelse på skolerne. Det har givet frustrationer og har i høj grad præget modtagelsen og anvendelsen hos det pædagogiske personale. Oplevelsen af at arbejde i betaversioner af programmer, har haft konsekvenser for mange medarbejderes første oplevelser og for deres tålmodighed. Dertil kommer, at fx arbejdet med læringsmål og andre nye tiltag i skolernes praksis i sig selv rummer udfordringer for mange lærere og pædagoger. Derfor fremhæves det som særligt vigtigt, at nye redskaber opleves som hjælpemidler, der gør arbejdet lettere og øger den faglige kvalitet. Interviewene viser, at det på flere skoler har haft betydning, i hvilken grad lærere og pædagoger var forberedte på, at læringsplatformen var under udvikling. Når et sådant redskab introduceres, er det vigtigt, at perspektiver på teknisk udvikling diskuteres, så der er åbenhed om, at redskabet eventuelt fortsat vil være under udvikling. Hvis det ikke prioriteres, er der risiko for, at lærere og pædagoger tidligt vender redskabet ryggen, og at det derefter vil tage længere tid at implementere.

Evaluering skal styrke arbejdet med læring

På tværs af interviewene udtrykker flere lærere og pædagoger frustration over, at de evalueringer, de udarbejder på læringsplatformen, og som skal tegne et billede af elevernes progression i løbet af konkrete læringsforløb og danne grundlag for elevplanerne, på nuværende tidspunkt kun kan foretages med udgangspunkt i Fælles Mål. Nogle læringsplatforme giver nemlig endnu ikke mulighed for at evaluere elevernes læring ud fra de konkrete læringsmål, som lærere og pædagoger har udviklet til undervisningen, hvilket mange lærere og pædagoger oplever som essentielt for at arbejde meningsfuldt med evaluering, der kan bruges fremadrettet til at styrke arbejdet med elevernes læring. Flere lærere og pædagoger påpeger derfor, at denne måde at designe evalueringsfunktionen på er en udfordring for at gøre arbejdet med evaluering på læringsplatformen relevant. Fælles Mål er meget brede og ikke tilstrækkeligt differentierede til, at det er meningsfuldt for lærernes udvikling af undervisningen at tage udgangspunkt i dem, når elevernes læring i løbet af et enkelt undervisningsforløb evalueres.

Læringsplatformen i indskolingen
På flere skoler oplever lærere og pædagoger, at der er udfordringer forbundet med at lade eleverne anvende læringsplatformene i indskolingen, da eleverne ikke i samme grad som på de andre trin kan arbejde selvstændigt, og da læringsplatformene har tekstbaserede brugerflader. Erfaringerne peger derfor på, at der med hensyn til den konkrete anvendelse i undervisningen kan være behov for at vurdere mulighederne i indskolingen lokalt og finde frem til en realistisk forventningsafstemning om, i hvilken grad læringsplatformen forventes at blive anvendt af eleverne i undervisningen. Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på, at der er muligheder for det pædagogiske personale i at anvende læringsplatformen som planlægningsværktøj, selv hvis den kun i begrænset omfang anvendes af eleverne i indskolingen.

I lighed med dette viser erfaringer fra specialskoler og specialklasser, at det i tilrettelæggelsen af faglige forløb kan være særligt udfordrende at arbejde med nogle af de typer af læringsmål, som er særligt relevante i det specialpædagogiske arbejde med eleverne. Det handler bl.a. om elevernes relationer og om deres sociale udvikling og kompetencer. Derudover fremhæves det tværprofessionelle samarbejde mellem lærere og pædagoger som essentielt for det pædagogiske arbejde inden for specialområdet. Der rettes i den forbindelse opmærksomhed mod, at lærere og pædagoger har forskellige forudsætninger for at arbejde med mål. Derfor kan der være gode erfaringer at hente ved at arrangere workshops på skolen, hvor fx PLC redegør for rationaler bag og terminologien med hensyn til arbejdet med mål for elevernes læring, så der udvikles et fælles sprog, der kan styrke forudsætningerne for at anvende læringsplatformen i arbejdet med læring – både på almenområdet og på specialområdet.

Teamsamarbejde letter arbejdet på læringsplatformen
På skoler, hvor det pædagogiske personale har tradition for at arbejde meget i teams, er det lettere at få øje på fordelene ved at arbejde på læringsplatformen. Flere lærere og pædagoger oplever, at læringsplatformen er velegnet til at styrke samarbejdet om og arbejdsdelingen i forbindelse med tilrettelæggelse af undervisningen. Omvendt risikerer lærere, der i høj grad forbereder undervisningen alene, at forberedelsen af undervisningsforløb på læringsplatformen kan tage længere tid, end de er vant til at bruge, indtil de er helt fortrolige med læringsplatformens funktioner. Lærere og pædagoger oplever altså, at læringsplatformene passer godt ind i en praksis, hvor

man diskuterer, sparrer og deles om forberedelsen i teams, og at den særligt kan give merværdi i forbindelse med arbejdet med elevernes læring for de lærere, der i forvejen samarbejder om de konkrete dimensioner af arbejdet med elevernes læring.

Elevernes erfaringer med læringsplatformen

Elevernes erfaringer med selv at arbejde på de digitale læringsplatforme er endnu meget begrænsede. I erfaringsopsamlingen er det kun få lærere og pædagoger, der endnu har erfaringer med at lade eleverne arbejde på læringsplatformen, herunder med at lade eleverne gennemføre selvevalueringer af deres præstationer med udgangspunkt i de fastlagte læringsmål.

På tværs af de lærere og pædagoger, der har inddraget eleverne i brugen af læringsplatformen, beskriver medarbejderne, at eleverne generelt er glade for at arbejde med it i undervisningen. Nogle lærere og pædagoger fremhæver, at læringsplatformen som elevredskab særligt har fordele for dem, der ellers ville have svært ved at huske deres ting, men som nu pga. læringsplatformen er sikret mere stabile muligheder for at deltage. På flere af skolerne er eleverne generelt vant til at arbejde med digital teknologi i undervisningen, og derfor vurderer det pædagogiske personale, at eleverne blot opfatter læringsplatformen som et digitalt tiltag blandt mange andre. En generel oplevelse er, at digital teknologi kan være med til at styrke elevernes motivation, men at motivationen også er betinget af, at det varierer, hvilke teknologier og programmer eleverne arbejder med.

Forældresamarbejdet

Læringsplatformene kan give forældre nye muligheder for at følge med i børnenes skoledag, men informationen fra læringsplatformene kan have svært ved at stå alene og skal følges op af samtaler med lærerne. Flere forældre udtrykker, at det i nogen grad kan være svært for dem at få tilstrækkeligt indblik i deres børns faglige udvikling. Flere forældre udtrykker derfor, at de ser frem til at kunne følge med i den undervisning, deres børn deltager i, via den digitale læringsplatform, da læringsplatformen i sin fulde udfoldelse vil kunne give viden om elevernes progression, hvor forældre vil kunne følge med i deres børns målopfyldelse og kunne se de næste skridt i arbejdet. Nogle skoler er så småt begyndt at give forældrene adgang til læringsplatformen, så forældrene bl.a. kan se de automatisk genererede elevplaner. Flere lærere og pædagoger udtrykker, at de automatisk genererede elevplaner er et nyttigt redskab, der gør det let og enkelt at give adgang til information om elevernes læring. Dog fremhæves det, at det ofte er vigtigt at kvalificere denne information yderligere. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, hvordan den information der produceres i elevplansfunktionen kan kvalificeres og evt. suppleres gennem samtaler med forældrene.

GODE RÅD

Integrér læringsplatformen i teamsamarbejdet
Læringsplatformene passer godt ind i en praksis, hvor man diskuterer, sparrer og er fælles om forberedelsen af undervisningen i teams. Overvej derfor, hvordan læringsplatformen kan integreres i skolens teamstruktur.

Vær opmærksom på, at læringsplatformen er lettere at anvende på nogle trin end på andre
Mange oplever, at det er sværere at anvende læringsplatformen i indskolingen, da eleverne her er mindre selvhjulpne. Det kan derfor være en god idé at lade denne forskel afspejle sig i de krav, der stilles til det pædagogiske personale om anvendelse af læringsplatformen.

Overvej workshops om arbejdet med læringsmål
Workshops om arbejdet med læringsmål for hele det pædagogiske personale på skolen kan være med til at sikre, at alle lærere og pædagoger har et fælles sprog om bl.a. læringsmål – og derved får større udbytte af læringsplatformen.

CASE

Lærere og pædagoger oplever styrket fokus på læringsmål og selvstændighed i undervisningen

Pludselig sad jeg ved mit skrivebord og vidste ikke, hvad jeg skulle. Jeg havde tid til at gå ned til den enkelte elev og have fokus på mellemgruppen, som normalt bare kører af sig selv. Det var fedt!
Lærer

På Allerslev Skole har arbejdet med læringsplatformen styrket det pædagogiske personales fokus på læringsmål og skabt en ramme, hvor eleverne kan arbejde mere selvstændigt, mens læreren retter sin opmærksomhed mod eleverne i klassen. Erfaringen er, at læringsplatformen fordrer nye undervisningspraksisser. Derfor kræver implementeringen tid og plads til, at det pædagogiske personale kan eksperimentere og lege med redskabet.

Gode erfaringer med læringsmål og selvevaluering
De lærere, der har opnået en vis erfaring med læringsplatformen, fremhæver særligt, at de i arbejdet med læringsmål har savnet et redskab, der kan understøtte og strukturere dette arbejde. En lærer forklarer:

Mål var ikke noget, jeg arbejdede så meget med før. Jeg har været gennem en stor udvikling, og i dag er jeg meget mere bevidst om, hvor jeg gerne vil hen med mine elever.
Lærer

Selvom det pædagogiske personale på skolen var i gang med at arbejde med læringsmål, inden læringsplatformen blev implementeret, fortæller lærere og pædagoger, at de i dag har fået et helt andet fokus på og en helt anden viden om det at arbejde med læringsmål. Dog kan de praksisser, lærerne har tillært sig inden implementeringen, stadig hænge ved – fx med hensyn til at gøre målene tydelige for eleverne:

Jeg er nok ikke altid så god til at lade eleverne selv arbejde med læringsplatformen. Jeg sætter meget målene op fysisk, så de er synlige inde i klassen.
Lærer

Nogle lærere og pædagoger oplever også, at læringsplatformen er velegnet til at styrke elevernes arbejde med selvevaluering. Det handler om, at eleverne vænner sig både til at tænke i mål og til at bruge det som afsæt til at reflektere over deres egen læring. Det kan læringsplatformen være et praktisk værktøj til at understøtte. En lærer forklarer:

Eleverne er blevet gode til at forholde sig til læringsmål, og på læringsplatformen er de efterhånden også blevet gode til at evaluere sig selv i forhold til forskellige pejlemærker.
Lærer

Læreren understreger, at det for at supplere elevernes individuelle selvevalueringer stadig er vigtigt at finde tid til at tale med eleven og give efterfølgende feedback på tomandshånd.

Mens nogle lærere oplever, at læringsplatformen er velegnet til at styrke elevernes selvevaluering, peger andre lærere på, at deres egen mulighed for at evaluere elevernes læring på læringsplatformen har været begrænset af, at læringsplatformen til at begynde med kun har givet mulighed for at evaluere elevernes læring ud fra Fælles Mål frem for de læringsmål, de selv har udviklet for de konkrete undervisningsforløb. Denne mulighed er der med udviklingen af læringsplatformen dog ved at blive åbnet op for.

Selvstændigt arbejde giver mere tid
En erfaring, som flere lærere og pædagoger på Allerslev Skole deler, er desuden, at læringsplatformen – når den bruges aktivt i undervisningen – kan gøre eleverne mere selvstændige i deres arbejdsprocesser. På læringsplatformen kan der nemlig forberedes forskellige arbejdsopgaver til eleverne, så de i stedet for at spørge læreren om, hvad de skal gå videre med, selv kan i gang med de opgaver, som læreren har forberedt til dem. Opgaverne kan desuden differentieres, så nogle fx får flere opgaver end andre. Desuden giver det mulighed for, at læreren kan bruge tid på de elever, der har særligt brug for det, eller på at gå mere i dybden med forskellige elevgrupper, så både de stærke, middelgruppen og de, der har det fagligt svært, oplever at få støtte og opmærksomhed. En af skolens læringsvejledere forklarer:

Eleverne bliver mere selvstændige, fordi de har været vant til, at vi har fortalt dem, hvad det næste, de skulle, var. Nu kan de selv gå videre ved at kigge på læringsplatformen. Og det giver mig mulighed for at fokusere min støtte.
Læringsvejleder

Fortsættes næste side …

CASE - FORTSAT

Lærere og pædagoger oplever styrket fokus på læringsmål og selvstændighed i undervisningen

Lærerne fremhæver dog, at der med nye praksisser og muligheder også følger nye hensyn, man skal være opmærksom på. Fx fremhæver en lærer, at der også er brug for at arbejde med klasseledelse i forhold til, hvordan eleverne arbejder på den nye læringsplatform. Derudover rummer læringsplatformen nye læringspotentialer, fordi eleverne har mulighed for selv at gå tilbage i deres eget arbejde for at finde svar på faglige spørgsmål. Men også det skal eleverne lære og vænne sig til, og det kræver en indsats af læreren.

Plads til forbedringer

Selvom lærerne på Allerslev Skole oplever fordele ved arbejdet med læringsplatformen, er der elementer, der udfordrer, og som endnu ikke fungerer i praksis.

Funktion med deling af forløb tager tid

En af de funktioner, der har været store forventninger til, er deling af undervisningsforløb blandt lærere i kommunen. Lærere og pædagoger oplever dog, at funktionen endnu ikke er tilstrækkeligt udviklet, da en del af de forløb, der er oprettet i det digitale bibliotek, ikke har tilstrækkeligt indhold til at være brugbart, hvilket kan gøre det svært at søge efter de inspirerende forløb. Lærere og pædagoger ser frem til, at der med tiden vil være brugbart materiale at hente. Men en af skolens læreringsvejledere understreger samtidig, at det er vigtigt at vide, hvad man søger efter:

> *Det med bare at sætte sig ned og søge, det tror jeg, er svært. Men det bliver en stor hjælp, når jeg fx skal have en 5.-klasse igen, for så kan jeg gå tilbage til mine tidligere forløb, og når jeg kan søge efter mine kollegers forløb. For jeg vil stadig gå hen og prikke de kolleger på skulderen, som jeg ved, laver nogle gode ting.*
> Læringsvejleder

Elever mangler hardware

Endelig efterspørger lærere og pædagoger, at der sikres devices (computere, tablets m.m.) til alle elever, hvilket der på nuværende tidspunkt ikke er. Flere lærere og pædagoger savner, at eleverne har de devices, der gør dem i stand til at arbejde med fx en læringsplatform i undervisningen. De savner derfor, at udbredelsen af læringsplatformen følges op af kommunen med en udbredelse af devices til alle elever. Samtidig ser lærere og pædagoger frem til, at redskabet bliver udvidet med den funktion, som gør, at eleverne selv kan skrive og producere på læringsplatformen. Lærere og pædagoger spår, at redskabet vil blive brugt betydeligt mere, når alle elever har devices, og understøttelsen af elevernes arbejde er færdigudviklet.

Forsigtig implementeringsstrategi

På Allerslev Skole har man lagt sig tæt op ad de rammer, som forvaltningen har fastsat. I skolelederens øjne har skolen fulgt en forsigtig strategi, hvor man har været opmærksom på ikke at kræve for meget:

> *Vi har valgt en langsomt stigende kurve for at sikre os, at vi i fællesskab udvikler os, og så vi ikke skaber modstand, fordi vi sætter barren for højt fra starten.*
> Leder

Kommunen har stillet krav til lærere og pædagoger om at udvikle årsplaner, at udvikle mindst to læringsforløb, og at elevplanen skal genereres på læringsplatformen. For at klæde kommunens lærere og pædagoger på har der været afholdt tre kursusrunder, der har fokuseret dels på arbejdet med læringsmål, dels på hovedelementer i læringsplatformen som årsplan og udvikling af forløb. Skolen har desuden afholdt fokuserede workshops, hvor medarbejdere har fået hands on-erfaring, og hvor superbrugere har bidraget. En del af skolens kompetencemæssige rygrad ligger desuden i uddannelsen af læringsvejledere, som skal i gang med at træne kolleger i arbejdet med læringsmål – og i den forbindelse arbejdet med læringsplatformen.

Afsæt tid, leg, og drop forfængeligheden

Læringsvejlederne på skolen understreger, at det er vigtigt at give plads til, at den enkelte lærer og pædagog kan finde sig til rette med det nye redskab:

> *Leg med det! Det behøver ikke at være perfekt. Man kan godt vise noget til eleverne, som ikke er færdigt. Og man skal heller ikke være bange for at sende noget ud, som kolleger ude på andre skoler kan se. Forfængeligheden skal skydes væk.*
> Læringsvejleder

Da Allerslev Skole i foråret 2015 begyndte udrulningen af læringsplatformen, indså mange medarbejdere, at der ventede en stor opgave forude med hensyn til at lære systemet at kende og med hensyn til at tilpasse sin undervisningspraksis til det nye, digitale redskab.

I dag oplever lærere og pædagoger, at der med en stejl læringskurve er flere, der nu er kommet godt i gang med at anvende læringsplatformen. Men både ledere og repræsentanter for det pædagogiske personale erkender også, at der går tid endnu, før læringsplatformen er en naturlig del af alle medarbejderes praksis.

DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

Østbanegade 55, 3.
2100 København Ø

T 35 55 01 01
E eva@eva.dk
H www.eva.dk

Danmarks Evalueringsinstitut udforsker og udvikler kvaliteten af dagtilbud for børn, skoler og uddannelser. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

Læs mere om EVA på vores hjemmeside, www.eva.dk. Her kan du også downloade alle EVA's udgivelser – trykte eksemplarer kan bestilles via en boghandel.

Implementering af digitale læringsplatforme
© 2016 Danmarks Evalueringsinstitut

Foto
Mette Bendixsen og Søren Svendsen

Tryk
Rosendahls

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bestilles hos:
Alle boghandlere
40,- kr. inkl. moms

ISBN: (www) 978-87-7958-953-4